

PREHRANA KARDIOVASKULARNIH BOLESNIKA U DOBA KORONE I POTRESA

Marija Heinrich, bacc.med.techn.

izv.prof.prim.dr.sc. Mario Ivanuša, internist-kardiolog

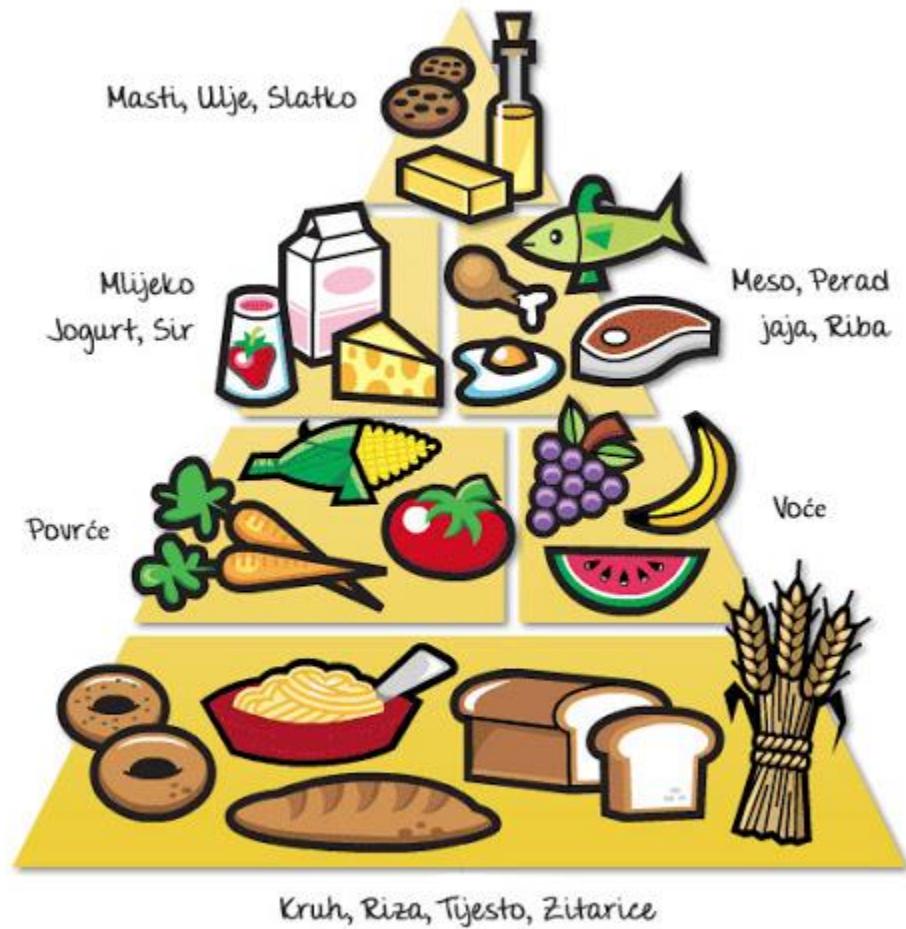
PREHRANOM MOŽEMO UTJECATI NA:

- održavanje normalne tjelesne težine
  - vrijednosti krvnog tlaka
  - vrijednosti masnoća u krvi
  - vrijednosti glukoze u krvi
-
- pojavnost bolesti
  - regulaciju bolesti

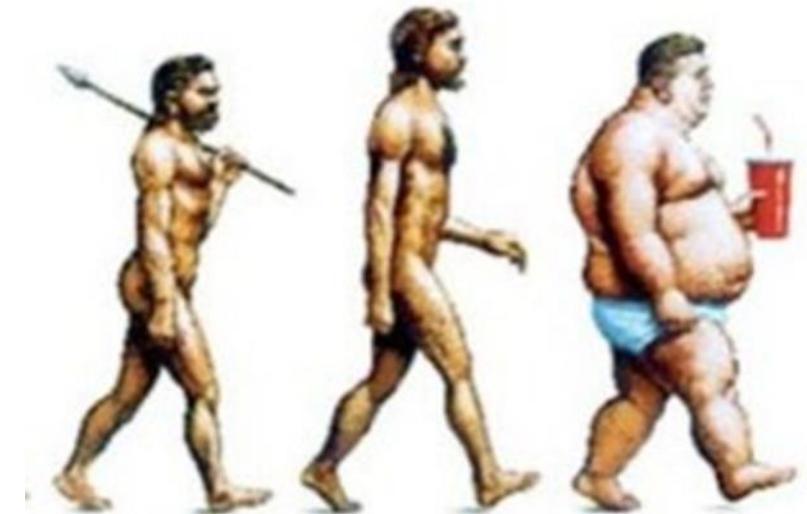
OSNOVNA PRAVILA

1. odabrati pravilnu (zdravu) hranu
2. odrediti ispravnu količinu
3. odabrati ispravan način pripreme hrane
4. rasporediti hranu u pravilne obroke

KRATKI PODSJETNIK

- **HRANA** – sve što unosimo u organizam kako bi nodoknadili utrošenu energiju i zadovoljili potrebe za svakodnevnom obnovom organizma
- **PREHRANA** – unos hrane u organizam
- **PROBAVA** – prerada unešene hrane i njena pretvorba u energiju i gradivni materijal
- **POTREBNO JE POTROŠITI UNESENIO !!!**

PRAVILNA PREHRANA UKLJUČUJE

- konzumiranje namirnica iz svih skupina
- konzumiranje različitog povrća, voća i cjelovitih žitarica
- izbor hrane bogate nezasićenim mastima
- konzumiranje što manje soli i šećera
- konzumiranje bjelančevina biljnog porijekla (mahunarke, gljive, mlijeko i mliječni proizvodi)

HRANU DIJELIMO NA:

- ugljikohidrate
- proteine (bjelančevine)
- masti
- vitamine
- minerale

UGLJIKOHIDRATI UH / ŠEĆERI

- „gorivo našeg tijela“

1g = 4,2 kcal

- preporuka konzumirati složene UH (integralne žitarice i proizvodi od integralnih žitarica i povrća) zbog duže probave, dužeg osjećaja sitosti i sporijeg i umjerenog porasta šećera u krvi

UGLJIKOHIDRATI / UH

- UH trebaju činiti 50-55% svog unosa hrane i biti konzumirani u prvoj polovici dana kada smo aktivniji
- **PREPORUKA:** 8 porcija dnevno za muškarce
7 porcija dnevno za žene

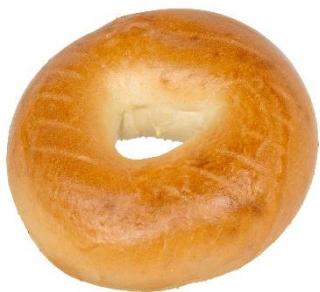

PRIKAZ 1 PORCIJE UGLJIKOHIDRATA

1 integralno pecivo

ili

$\frac{1}{2}$ peciva od bijelog brašna

$\frac{1}{2}$ lepinje

krekeri

baguette dužine dlana

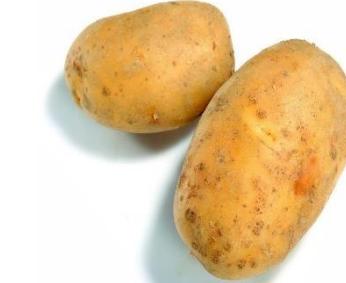
1 šnita crnog kruha ili tosta

9 krumpirića pečenih u pećnici

1 krumpir veličine šake ili 2 veličine jajeta

3 žlice pire krumpira

PRIKAZ 1 PORCIJE UGLJIKOHIDRATA

2 žlice kuhane tjestenine

1 šaka sirove tjestenine

$\frac{1}{2}$ paketa rižinih rezanaca

3 žlice kukuruznih pahuljica

2 vrhom pune žlice kuhane riže

3 rižina kreker

$\frac{1}{2}$ tortilje

3 žlice ili 27g zobenih pahuljica

PRIPAZITI I NA UNOS ZASLAĐENIH NAPITAKA

MASTI

- masti su: izvor energije
potrebne za resorpciju vitamina A, D, E i K
nalaze se u svim staničnim membranama
izvor su esencijalnih masnih kiselina
održavaju kožu i kosu zdravom
daju bolji okus hrani

- **PREPORUKA:** 1-2 porcije dnevno za muškarce i žene
- zastupljenost u odnosu na druge namirnice – ne veći od 30%

IZVORI ZDRAVIH MASNOĆA SU:

- maslinovo ulje
- bućino ulje
- repičino ulje
- orašasti plodovi
- ribljia masnoća
- avokado

KAKO SMANJITI UNOS MASTI

- birati proizvode sa smanjenim udjelom masti
- prije pripreme sa mesa odstraniti kožu i vidljive masnoće
- ograničiti unos crvenoga mesa
- koristiti posuđe koje ne zahtjeva dodavanje masti za vrijeme pripreme
- kao začin koristiti začinsko bilje
- izbjegavati grickalice

PRIKAZ 1 PORCIJE MASTI

žlica za kavu, čaj i juhu

1 čajna žlica ulja

1 čajna žlica majoneze ili 2 majoneze sa smanjenim udjelom masnoće

1 čajna žlica putra

2 čajne žličice krem sirnog namaza

namaz sa smanjenim udjelom masti (npr. humus)

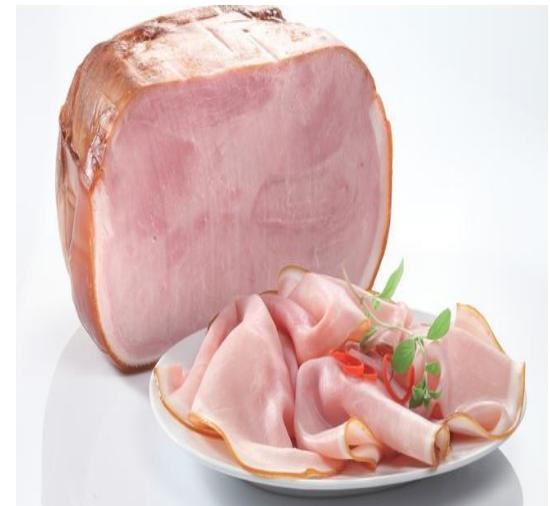

BJELANČEVINE / PROTEINI

- izgrađuju naše tijelo
- izvor su energije
- u hrani ih nalazimo u: mesu
  - ribi
  - jajima
  - mlijeko i proizvodi od mlijeka
  - gljivama
- **PREPORUKA:** mlijeka i mliječnih proizvoda 3 porcije za muškarce i žene, dok drugih bjelančevina preporučeno je 3 porcije za muškarce i 2 porcije za žene

PRIKAZ 1 PORCIJE BJELANČEVINA

5 šnita šunke

komad kuhane piletine veličine dlana

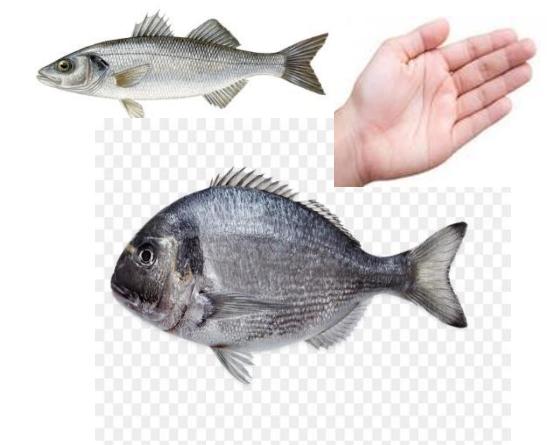
3 panirana riblja štapića

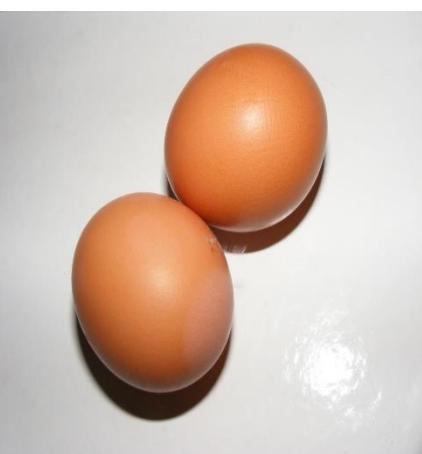
„masne“ ribe komad veličine dlana (losos, tuna...)

komad bijele ribe veličine dlana

2 jaja

4 žlice mljevene junetine/govedine

1 i $\frac{1}{4}$ svinjske kobasice ili 2 kobasicice sa smanjenim udjelom masti

PRIKAZ 1 PORCIJE BJELANČEVINA

3 pune žlice kuhanog graha

1 šaka nesoljenih orašastih plodova

$\frac{1}{2}$ velike konzerve tune (160g)

200ml mlijeka sa 2,8%masnoće ili sojinog ili rižinog mlijeka

3 žlice jogurta ili 150g nemasnog jogurta

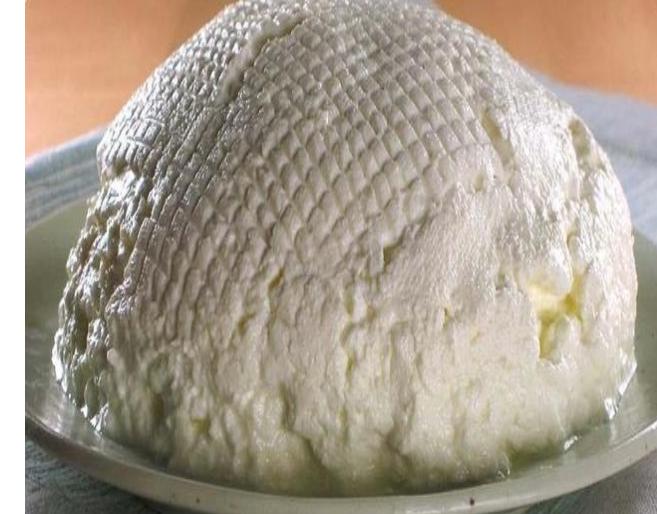
1 žlica krem sira (npr. abc, Vivis)

veličine 2 kažiprsta punomasnoga sira (Brie, Camembert...)

3 vrhom pune žlice svježeg sira

VOĆE I POVRĆE

- voće i povrće imaju važnu ulogu u planiranju pravilne prehrane
  - dnevni unos zadovoljava potrebu za vitaminima i mineralima
  - bogato je dijetalnim vlaknima, elektrolitima i antioksidansima
-
- **PREPORUKA:** 5 ili više porcija dnevno za muškarce i žene

PRIKAZ 1 PORCIJE VOĆA

1 puni dlan grožđa

9 trešnja

1 kruška

2 šljive

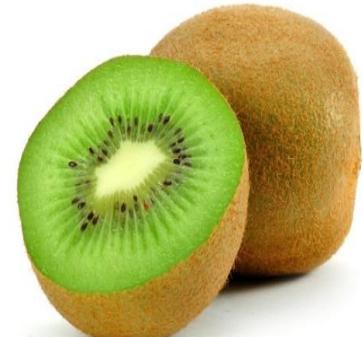
1 šnita (debljine prsta) ananasa

$\frac{1}{2}$ grejpfruta

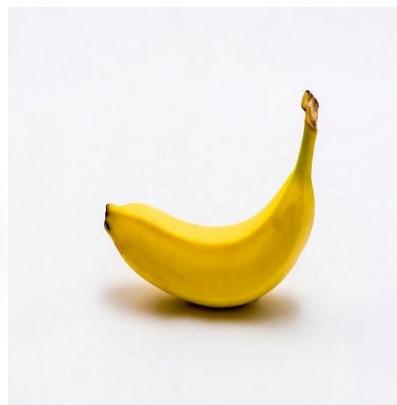
2 kivija

7 jagoda

1 banana

1 nektarina

PRIKAZ 1 PORCIJE VOĆA

1 jabuka

1 puna žlica sušenog voća

3 žlice konzerviranog voća

150ml (mala čaša) voćnog soka jednom dnevno

PRIKAZ 1 PORCIJE POVRĆA

3 pune žlice graška

3 žlice mrkve i drugog korjenastog povrća

80g ili koliko stane u 2 dlana salate

8 cvjetova brokule

1 rajčica

9 bamija

14 šampinjona

3 žlice kukuruza šećerca

batat veličine šake

ZDRAVI NAČINI PRIPREME HRANE

kuhanje

dinstanje u vlastitom soku

pečenje u pećnici ili na roštilju

kuhanje na pari

prženje u wok-u

SOL – KAKO KONTROLIRATI UNOS

- intenzivirati okus hrane začinima
- ne stavljati solnik na stol
- birati svježu ili smrznutu hranu
- čitati deklaracije na pakiranim proizvodima – skrivene soli (1kg kruha=5g)
- kontrolirati konzumaciju sira
- odabratи nesoljene orašaste plodove
- kontrolirati konzumaciju mesnih prerađevina (dimljene i sušene kobasice...)

SOL

- KOLIČINE

- Dnevne potrebe = $1-2\text{g} = 1/10$ čajne žličice
- Dozvoljena dnevna količina 6g
- Vrh noža = 0,25g
- Prstohvat = 0,5g

PREPORUKE TIJEKOM EPIDEMIJE COVID-19

Što se sigurnosti hrane tiče, postoje preporuke za mjere predostrožnosti koje uključuju savjete u provođenju prikladnih higijenskih mjera kod rukovanja hranom i njezine pripreme, poput pranja ruku, temeljite obrade hrane i izbjegavanja moguće unakrsne kontaminacije između kuhane i sirove hrane.

KORISNE INFORMACIJE:

- <https://www.koronavirus.hr/>
- <https://www.cdc.gov/foodsafety/newsletter/food-safety-and-Coronavirus.html>
- <https://www.fda.gov/food/food-safety-during-emergencies/food-safety-and-coronavirus-disease-2019-covid-19>
- <https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-guidance-for-food-businesses/guidance-for-food-businesses-on-coronavirus-covid-19>

HIPOKRAT

„Hrana nije lijek, ali hrana liječi, a kad se sa njom ne postupa pravilno, ubija”

„Neka tvoja hrana bude tvoj lijek, a tvoj lijek neka bude tvoja hrana”

JOŠ NEŠTO LJEKOVITO ZA KRAJ - SMIJEH

Ovo je lastavica.

Lastavica nije pazila koliko jede u izolaciji.

Nemoj biti lastavica!

